

ΑΠΟΓΕΜΑΤΙΑΝΗ

Ξέπασχε και χιόνι! πρώτη φορά πού τὸ βλέπομεν και αὐτὸ, οἱ περισσότεροι τούλαχιστον, και ἦλιος μαζί: ἄ, τὸν πεντάγυμον τὸν Μάρτιο! τί ἔμορφα! ὅταν μέσα στοὺς κάποιους, ποὺ ἀγνίζουν τὰ πρῶτα δέντρα τοῦ καλοκαιριοῦ, ἔρχεται ἀραιὴ ἡ χιονιά, νομίζεις ὅτι ὁ ἀέρας παίρνει ἀπὸ τὶς φουντωμένες κάτασπρες ἐρεικές τὰ μικρὰ μικρὰ πέταλά τους και τὰ σκορπίζει ὀλόγυρα.

* *

"Ολοι ἔχετε τὰ νέα σας ἀπὸ τοὺς Ὀλυμπιακούς· τί νὰ τὰ ξανακλέμε; Οὐφ!... ὁ κόρος. Ἐπὶ τέλους θὰ τελειώσῃ και αὐτὴ ἡ ἱστορία, διότι ἤρχισεν. Και ἔνα πρᾶγμα ποὺ ἀρχίζει θὰ τελειώσῃ. (Νὰ φοβᾶστε τὰ πράγματα ποὺ δὲν ἔχουν...) Θὰ λήξῃ τὸ ἀνιχρόν ἐκεῖνο ἀναμάσημα και ἀναμηρύκασμα τῆς χονδρομεροῦς τροφῆς, ποὺ παραθέτουν ἑκάστοτε οἱ ἐπιτήδειοι εἰς τοὺς δόχλους. Τὰ ἴδια «συνθηματικὰ φεύδη» ἐκθάπτονται καθετέροις ἀπὸ τὴν τέρρον τῶν αἰώνων, διὰ νὰ ριφθοῦν εἰς τοὺς ὄφθαλμούς τοῦ πλήθους, τοῦ χάσκοντος μ' ἀνοικτὸν στόμα, πρὸ τῆς ιερᾶς κονίστρας τῶν Παναθηναίων και ὁ ἴδιος συρφετός, ἡ ἴδια ἀνθρωπίνη μαζία ἀκριβῶς πρὸ χιλίων πεντακοσίων ἑτῶν, ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου, ἐτρέφετο διὰ τελευταίαρ γροτὰρ ἀπὸ τὸν ἕδιον χυλὸν ποὺ παρατίθεται και σήμερον. Καὶ οἱ πλατύτεροι ἀοιδοί θὰ ἔχουν δίκαιον νὰ φωνάζουν πάντοτε: «Δέν φθίνει ἡ ἴδεα.» Επανέρχονται εἰς τὴν Ἀττικὴν—καθὼς ψάλλει εἰς τὴν Ὀλυμπιακὴν φύδην του ἔνας ἀπὸ τοὺς θερμοτέρους ποιητὰς τῆς σημερινῆς Ἰταλίας, ὁ νέος Ρικάρδο Πιττέρει—ἐπανέρχονται φαιδροὶ ἐν τῇ γρηγορίᾳ τῆς φύλης, τὰ ἀρχαία φέροντες περὶ τὴν ὄσφυν ὅπλα και νέα ἐπὶ τῶν γειλέων φρυματα, πολιοὶ ἀθληταὶ και νεάζοντες ἀοιδοί, ἐπανέρχονται και παρθένοι, περικαλλεῖς ὡς αἱ ψάλλεισκι ὑπὸ τοῦ Ἀνυκρέοντος, ἀγναὶ ὡς αἱ λαζεύθεισκι ὑπὸ τοῦ Κλεομένους. Δέν φθίνει ἡ ἴδεα...» Τὸ εἶπε και ὁ Πίνδαρος: «παλιὸ κρασὶ και νέο τραγούδι.» και περιμένω μὲ μεγάλην ἀνυπομονησίαν νὰ μάθω πῶς τὸ εἶπε κι' ὁ Παλαμᾶς μας εἰς τὸν «Τύμον του» μὲ τὴν τόσον ἰδικήν του ἀντίληψιν και μὲ τὴν... ἀντίληψιν τῆς μουσικῆς τοῦ Σαμάρα.

* *

'Αλήθεια, ἀκούσαμε και μεῖς λίγην ἐλληνικὴν μουσικὴν, προχθὲς τὸ βράδυ Τρίτην, ἀπὸ τὸν «Νέον μελοδραματικὸν» τοῦ Ξύντα. Εἶγε εἰς τὸν νεαρὸν μαέστρον! Η ἐπιθολή του και τὸ θέρρος του ἤσαν πραγματικῶς ἀνώτερα τῶν ἀξιώσεών του, και ἀξιακαλυπτέρας τύχης. Τὸν ἀδίκησεν ἵσως και ὁ καιρός. Τὸ ἀκροατήριον ἀραιὸν και ἥκιστα ἐκλεκτόν. Τὸ

πρόγραμμα ὃσον ἐνδέχεται ἀκατάστατον. "Ἐπνιξαν τὴν πρώτην πρᾶξιν τοῦ «Τυποφηφίου» μέσα σὲ δύο κακόγυμα και βρωμερὰ γαλλικὰ μελοδοσυμάτια, τὰ ὅποια, ἐννοεῖται, ἔτερψαν και τῆς φραντζαν και ἐνθουσίασαν τὸν κόσμον κτλ. Ἀπὸ τὴν ὥραν ποὺ ἡ κούσθησαν αἱ 435 δονήσεις τοῦ λαχ, ἐπάνω εἰς τὸν ὄποιον ἡρμύζοντο τὰ ὄργανα τῆς ὀρχήστρας, (αὐτὴν τὴν σορίαν τὴν χρεωστῷ εἰς τὴν πλαγινήν μου ἐδραν, μουσικὴν ἐξ ἐπαγγέλματος) ἔως τὴν ὥραν ποὺ κατέπεσεν διὰ τελευταίαν φοράν ἡ αὐλαία, ἐσκεπτόμην ποῖοι νάχουν δίκαιοι: ἐκεῖνοι ποὺ κόπτονται διὰ τὴν ἀδιαφορίαν τοῦ κοινοῦ πρὸς τὴν ἐλληνικὴν σκηνὴν, η τὸ κοινὸν ποὺ τὴν κρίνει ἀναξίαν τῆς ὑποστηρίξεως του; και εὑρον ὅτι τὸ σοφώτερον εἶναι νὰ δώσῃ κανεὶς δίκαιον και εἰς τὰ δυὸ μέρη... Ἐλησμόντος νὰ σᾶς πῶ, πῶς ἀν δὲν εἶχα τὴν πεποίθησιν ὅτι θὰ τὸ κάμη μετὰ τῆς ἴδιαζούστης εἰς αὐτὸν ἀττικῆς γέριτος ὁ Σάρσαι τῆς πόλεως μας, θὰ ἔλεγα μερικά διὰ τὴν ἐπιτυχῆ διάπλασιν τοῦ σχῆματος (role) τοῦ Κύρου προεστοῦ ὑπὸ τοῦ βαθυφώνου Πασαντώνη, και περισσότερα ἀκόμη διὰ τὸ λέγειν (diction) τῆς πρώτης ὑψηφώνου κ. Πρένση κ. τ.

I. ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Τί δέν μας ἐπιφυλάσσει ἀκόμη ὁ αἰών μας!

Καλὰ ἔλεγε και κάποιοι, πῶς ὁ αἰών μας τέρα, ποὺ νοιώθει τόσο γρήγορο τὸ τέλος του, προσπαθεῖ, θαρρεῖ, ὃσον τὸ δυνατόν περισσότερο νὰ παραχειμίσῃ ἀπὸ παράδοξα τὸ λίγο ποὺ τοῦ μίσκει, σὰν νὰ λυπᾶται ν' ἀφήσῃ τίποτε και διὰ τὸν διάδοχό του.

Περιῶ τόρα τὰ τόσα και τόσα ποδήματά του, γιατί τὸ πρώτο ἐπιστημονικό φῦλο, ποὺ σᾶς πέση στὰ γέρια, τὰ ζωγραφίζει ἀφετὲν εὐδιάκριτα.

Μουῆθε στὸ νοῦ τὸ ζήτημα τῆς χειραφετήσεως τῶν γυναικῶν. Αὐτὸ εἶναι πολὺ παλιό· δὲν εἶναι ἔτσι; Και ὅμως εἶναι ἔν ἀπὸ τὰ πρωτοτυπώτερα καινούργια. Εἶναι ἐπιδιορθωμένο σὰν τὰ κουρελάκια, ποὺ, μὲ μιὰ τέχνη τῆς ὄποιας τὸ μυστικὸ μόνες οἱ γυναικεῖς κατέχουν, σὰν περάσῃ ἡ μόδα τους, τ' ἀλλάζουν κάπως και τὰ κάμνουν πάλι τῆς τελευταίας μόδας.

Και ἔχει και ἄλλην πρωτοτυπίαν, ὅτι, ἐνῶ γιὰ δῆλος τὶς ἄλλες μόδες ἐπιβαρύνουν τὴν τσέπη τῶν συζύγων των (τοῦ συζύγου τῆς ἑκάστης, δηλαδή) αὐτὴ ἐπιβαρύνει αὐτὰς και ζελαφρώνει τοὺς ἄνδρας. Παρετηρήθη δηλαδή, ὅτι, ὃσον αἱ προσπάθειαι τῶν γυναικῶν, ὃσον ἀφορᾷ αὐτὸ τὸ ζήτημα, στέφονται ὑπὸ εὐτυχίας, τόσον χάνουν τὸ ἀφθονο λιθανωτὸ ποὺ τὶς καίνε στὸν βωμό τους οἱ ἄνδρες, και αὐτὸ τὸ λιθανωτὸ δὲν εἶναι πάντοτε ἀνέξοδο.